

Rasismin vastainen sitoumus

ESPOO
ESBO

Rasismin vastainen sitoumus

1. Huolehdin siitä, että päätökseni edistävät yhdenvertaisuutta.
2. Puutun rasistisiin tilanteisiin sekä väkivaltaan ja vihaan yllyttäviin puheisiin ja tekoihin. Annan palautetta rohkeasti ja rakentavasti.
3. Kohtaan ihmisen avoimesti. Tutustun ja yritän nähdä asian toisen näkökulmasta. Tunnistan ennakkoluulon.
4. Kuuntelen, lisään ymmärrystäni ja tietoaani rasismista ja syrjinnästä. Opin toimimaan paremmin.
5. Pyydän anteeksi käytöstäni, mikäli huomaan toimineeni väärin tai käytökseni loukkaa toista.

Saatesanat

Kaupunginvaltuusto hyväksyi 20.10.2025 Espoo-tarinan eli kaupungin strategian. Siinä päätetyn mukaisesti sitoudumme toimimaan johdonmukaisesti syrjintää ja rasismia vastaan sekä rakennamme luottamusta ja yhteistä tulevaisuutta.

Espoon kaupungin tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustoimikunta on laatinut rasismin vastaisen sitoumuksen kaupunginvaltuutetuille jo toista valtuustokautta.

Tämä on tarpeellista, sillä etniset ja uskonnolliset vähemmistöt kohtaavat rasismia Suomessa sekä yksittäisinä rasistisina tekoina että arjessa tapahtuvana syrjintänä ja ulossulkemisena. Rasismia esiintyy edelleen laaja-alaisesti eri yhteiskunnan osa-alueilla niin koulutuksessa, työelämässä kuin julkisissa tiloissakin. Sitoumus kannustaa valtuutettuja puuttumaan rasismiin ja toimimaan aktiivisesti sitä vastaan. Sen tavoitteena on myös sitouttaa kaupunginvaltuutetut kehittämään omaa ymmärrystään rasismista, tunnistamaan roolinsa yhdenvertaisuuden edistämisessä ja tekemään konkreettisia antirasistisia tekoja.

Ihmisoikeudet on turvattu jokaiselle ihmiselle kansainvälisissä ihmisoikeussopimuksissa, ja ne ovat osa kansallista lainsäädäntöämme. Ihmisoikeuksilla tarkoitetaan jokaiselle ihmiselle kuuluvia perustavanlaatuisia oikeuksia, jotka ovat kaikille samoja ja voimassa kaikkialla henkilön taustasta riippumatta. Suomessa kansainvälisiä ihmisoikeussopimuksia täydentävät perusoikeudet, jotka on turvattu perustuslaissa kaikille ihmisille.

Yhdenvertaisuuslaissa kiellettyjä syrjintäperusteita ovat ikä, alkuperä, kansalaisuus, kieli, uskonto, vakaumus, mielipide, poliittinen toiminta, ammattiyhdistystoiminta, perhesuhteet, terveydentila, vammaisuus, seksuaalinen suuntautuminen ja muu henkilöön liittyvä syy. Sukupuoleen, sukupuoli-identiteettiin tai sukupuolen ilmaisuun liittyvää syrjintää käsitellään puolestaan tasa-arvolaissa.

Oikeudenmukaisessa yhteiskunnassa henkilöön liittyvät tekijät, kuten syntyperä tai ihonväri, eivät saisi vaikuttaa ihmisten mahdollisuuksiin päästä koulutukseen, saada työtä ja erilaisia palveluja – perusoikeudet kuuluvat kaikille. Suomen perustuslaissa yhdenvertaisuuden periaate viittaa sekä syrjinnän kieltoon että ihmisten yhdenvertaisuuteen lain edessä. Yhdenvertaisuuslaki, rikoslaki, tasa-arvolaki ja työlainsäädäntö tarkentavat syrjinnän kieltoa eri elämänaluilla (oikeusministeriö).

Lähde: Oikeusministeriö 17.12.2021, yhdenvertaisuus.fi/mita-on-yhdenvertaisuus

Liitteestä löydät tämän sitoumuksen keskeisten käsitteiden määritelmät.

Espoon tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustoimikunta

Liite

Antirasismi

Aktiivista tietoa toimintaa kaikkia rasismien muotoja vastaan. Antirasistista toimintaa on se työ, joka vähentää etnistä syrjintää, syrjivien käytänteiden vaikutuksia ja kielteisiä ennakkoluuloja.

Yhdenvertaisuus

Yhdenvertaisuudella tarkoitetaan sitä, että kaikki ihmiset ovat samanarvoisia riippumatta heidän sukupuolestaan, iästään, etnisestä tai kansallisesta alkuperästään, kansalaisuudestaan, kielestään, uskonnostaan ja vakaumuksestaan, mielipiteestään, vammastaan, terveydentilastaan, seksuaalisesta suuntautumisestaan tai muusta henkilöön liittyvästä syystä.

Rasismi

Rasismi on ajatusmalli, jossa ihmisryhmiä määritellään alempiarvoiseksi esimerkiksi etnisen alkuperän, ihonvärin, kansalaisuuden, kulttuurin, äidinkielen tai uskonnon perusteella. Rasismi voi näyttäytyä eri yhteiskunnan alueilla yksilöiden ja ryhmien välisenä tahallisuutena tai tahattomana ennakkoluuloihin ja vierauden pelkoihin perustuvana käyttäytymisenä tai yhteiskunnan rakenteissa olevina syrjivinä käytäntöinä. Rasismi ylläpitää eriarvoisuutta ja vahingoittaa sen kohteiden lisäksi koko yhteiskuntaa. Rasismi on järjestelmä, jossa politiikka, institutionaaliset käytännöt, kulttuuri ja muut normit ylläpitävät yhteiskunnallisia valta-asetelmia, ja joissa tiettyjä ihmisryhmiä pidetään toisia alempiarvoisempina.

Ennakkoluulo

Oletus tai käsitys, joka on luotu ennen ihmiseen, asiaan tai ilmiöön tutustumista. Ennakkoluulot voivat pohjautua esimerkiksi tietämättömyyteen tai stereotypioihin. Ennakkoluulot voivat olla myös tiedostamattomia. Usein ennakkoluulot kohdistuvat kokonaiseen ihmisryhmään kuten vähemmistöön tai uskonnolliseen ryhmään. Pahimmassa tapauksessa ennakkoluulot johtavat syrjintään ja rasismiin.

Lähde:

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, 2025, Maahanmuutto ja kulttuurinen moninaisuus, käsitteet. thl.fi/aiheet/maahanmuutto-ja-kulttuurinen-moninaisuus/tyon-tueksi/kasitteet